

Аліна Максакова

ВОЛОДАРІ КАРПАТ

I. Одна година поза світлом

Вже минула майже година з того моменту, як сонце зникло за верхівками величних Карпат, увергнувши їх в нічний морок. Старі сосни, що зазвичай сипалися на землю своєю дряблою корою, готувалися до сну, з кожною хвилиною схиляючись все нижче і нижче під нищівними ударами часу. У їхніх темно-зелених кронах, загорнувшись густим покривом листя й гілок, дикі птахи закінчували співати свої сюрчання. Струмки дзюрчали тихіше, ховаючись під каменями і давніми скелями, чий шлях пролягав через тисячоліття. Ліс поступово віддавався сновидінням і спокою. Проте для когось цей день лише набирав свій початок...

— Було б непогано дізнатися, коли ж нарешті закінчиться цей вітер! Наступний же його подих наскрізь просвітить мені вуха! — невдоволено пробурчав один із подорожніх, кутаючись у протертий сірий плащ, що віддавав старістю.

— Облиш, Митю! Не пройде й години, як ми прибудемо до хатини вуйка Колодара, а там вже ніякі вітри не страшні! — спокійно відповів другий, переступаючи через вологу колоду, порослу мохом

і сиріюжками.

— Хоч би правда!.. — той, кого називали Митьком, сумно видихнув і спішно глянув вгору. — І як же все так вийшло, га?

— За той час, поки ми сюди йшли, ти в мене спитав це двічі, і я двічі відповів тобі одне й те саме, — різко обірвав чоловік свого друга, очима шукаючи вдалині просвіт між деревами, і значно прискорив крок.

Обличчя подорожнього враз прояснилося, груди його розправилися, а серце спалахнуло непереборним бажанням вилити всі свої радощі і сподівання у веселій пісні... Але насправді важливою річчю тепер була зовсім не музика!

За п'ятдесят кроків на полонині розкинулась самотня оселя старого Колодара. Вона являла собою звичайнісінькі, зрубані й перев'язані мотузками, стовбури різних дерев, що вже давно зсохлися і явно пропускали в дім холод і вогкість. Можливо, це й не нагадувало ні казковий палац, ні маєток, ні навіть звичайну сільську хатину, але наші мандрівники, побачивши будову, відразу ж пожвавилися, набравши непідробно щасливий вигляд.

На останньому подиху (адже стримувати свої почуття в даних обставинах було дійсно дуже складно) утікачі досягли мети й почали з запалом стукати кулаками по хитких дверях, які уславилися

єдиним, що відділяли їх від виконання такої бажаної мрії.

У будинку пролунало поодиноке виття пса і гуркіт від падіння на підлогу чогось доволі масивного... Цей звук салютував подорожнім, що дід-господар, все ж таки, тут і незабаром їх чекає гаряча їжа та довгоочікуваний відпочинок після тривалої важкої мандрівки.

— Хто там стукається? — почувся хриплий голос зсередини.

— Ми! Втомлені путники, шукаємо нічліг! Селяни підказали, що ми можемо знайти тут хліб і воду, назвавши хазяїна цієї хати Колодаром! — спробував роз'яснити Митя, ледве стримуючись від того, щоб не зірвати цю чортову подобу дверці з петель. — Ну, відкривай же, вуйку! На дворі страх який мороз!

— То Ви краще йдіть своєю дорогою, добрі пани!

Йдіть! Десь Вас приймуть!

— Якою ще «дорогою»? Де тут дорога?!

Відкривай, вуйку, і швидше!

— Я не божевільний! Ідіть собі, куди прямували!

— Ми — не розбійники, і не поляки, а чесні люди! — втрутився нарешті інший, розпластавши долоню на власній потилиці. — Відкривайте,

вуйку! Інакше ми змерзнемо до смерті, або загинемо в лапах ведмедів. Чуєте?! Присягаюся, що ми не завдамо вам ніякого клопоту! Пустіть же!

Після нетривалого затишшя, двері зі скрипом відчинилися і перед мандрівниками з'явився грізний, хоч і похилого віку, чолов'яга із рогатиною у правиці. Мабуть, він по-колишньому побоювався нападу з боку випадкових гостей, а тому одразу ж наказовим тоном велів їм назватися.

— Моє ім'я — Горислав, а це — мій менший брат, Митька, — прозвучало у відповідь. — Ми — втікачі, а тримаємо шлях з Івашковець. Вуйна Като говорила, що допоможете нам завершити одну справу... Вона стосується опришків.

Щоки старця надулись так, нібито він зараз повинен був луснути. Його вилиці запалали, глибокі зморшки стали ще помітнішими, риси обличчя загострилися... Колодар відтепер усім своїм видом нагадував одного з тих вовків, чії кровожерливі звички були відомі місцевим пастухам далеко не по чутці... Вовчі звірині очі так само виблискували ночами під час їхнього полювання, а щелепи були такими ж швидкими і смертоносними, як леза мечів.

Гориславко, буквально відразу ж, зрозумів, що і до чого. Вірно, що хазяїн будови прийняв їх за панських шукачів — за тих ворожих шпигунів, що нині марно намагаються відшукати для шляхти

таких небезпечних повстанців. Горислав знав — братам слід терміново поліпшити думку суворого діда про себе, а інакше — результат буде набагато гіршим, ніж вони чекали впродовж усього часу.

Швидко видихнувши, Горислав розкрив рота для пояснення і мигцем глянув на стрімко чорніюче небо. На півдні, як виявилось, крізь хмари і нічні знегоди вже пробивалися яскраві зірки, випромінюючи по-справжньому райське, чисте і, водночас, крижане сяйво.

— Яка ще «справа»? — з найбільшою із можливих недовірою запитав Колодар, намагаючись стримувати в собі почуття гніву.

— Ми з братом, як я вже говорив, бігли з панського дому, шукаючи волі і справедливості, а, по сему, зважилися на спробу вступити в ряди повстанців.

Митя раптом додумав, що, впевнено повзучи, по його плечу марширує зелена гусінь і, придивившись як слід, щигликом збив прискіпливу комаху на траву. Усі враз змовкли... Оце судорожне, наче крики обшарпаного ворона, мовчання було справді великою інтригою і одним із головних хвилювань у житті трійці співбесідників.

— Проходьте у хату, на вулиці дійсно холод... — задумливо пробурмотів собі під ніс старець, розвернувся до подорожніх спиною і,

човгаючи, прослідував углиб свого житла.

Всередині було порівняно сухо. У лівому кутку панувала її величність — піч, в якій повільно тлів хмиз, що обвуглився. Вона дозволила братикам згадати, що на світі досі існує тепло...

* * *

— Ой, на горі білий камінь... ку, ку-ку! Ой, на горі білий камінь!

Верховинка сидить на нім... Ку-ку-рі-ку, ку, ку! Ку-ку!

— Прийшов до ня верховинець... ку, ку-ку! Прийшов до ня верховинець!..

Зараз у верхів'ях Карпат заплутався гучний гімн братів. Задеренчавши у соснових і ялинкових вітах, він пірнув у дрібні гірські потоки. Таких гомінких звуків Мохнате ще не чуло!

Втім, Митько був твердо впевнений у тому, що співати на всю округу вкрай корисно, адже колись хлоп уже встиг почути про те, як подібною манерою тутешні лісничі уникали небажаних зустрічей із лютими хижакками.

Минаючи урвища і порослі зеленню яруги, височини, долини, чиї свіжі трави, вмившись кришталевиими росами, тепер пахли більше звичайного, утікачі марили лише про найшвидшу розв'язку їхньої, вельми хитромудрої, історії, і